

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी,
वेरावलम्

पाठ्यक्रमः

आचार्यकक्षा

तृतीयसत्रम् (Semester-03)

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Vigyan & Abhinav Vidya
Semester	03	Marks	70
Subject	अनिवार्यसंस्कृतम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 01	Credits	4
Paper Code	-		

स्वशास्त्रेतिहासः

Course Objectives Student Teachers will be able to	• पुराणानां पञ्चलक्षणानि दशलक्षणानि परिचयो महत्त्वं च । • भारतीयदर्शनानां परिचयः । • अर्थशास्त्रस्य परिचयः । • ज्योतिषशास्त्रस्य परिचयः । • पञ्चाङ्गस्य सामान्यज्ञानम् ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	पुराणानां परिचयः, पञ्चलक्षणम्, दशलक्षणम्, रचनाकालः, प्रतिपाद्यविषयाः, महत्त्वम्, सङ्ख्या, सङ्क्षिप्तपरिचयश्च	15	14	1
2	भारतीयदर्शनानां परिचयः, साङ्ख्य-योग-न्याय-वैशेषिक-मीमांसा-वेदान्तदर्शनानि	20	16	1
3	कौटिलीयमर्थशास्त्रम्, प्रथमाधिकरणे १-१५ अध्यायाः (प्रारम्भतः पृथिव्या लाभे... इत्यतः द्रुतप्रणिधानाध्यायं यावत्)	20	16	1
4	ज्यौतिषशास्त्रस्य परिचयः, ज्योतिर्विज्ञानम्, पञ्चाङ्गपरिचयः (तिथि-वार-नक्षत्र-योग-करणानि), लगध-वराहमिहिर-आर्यभट्टानां परिचयः	15	14	1
Course Outcome	• पुराणानां पञ्चलक्षणानि दशलक्षणानि परिचयो महत्त्वं च । • भारतीयदर्शनानां परिचयः । • अर्थशास्त्रस्य परिचयः । • ज्योतिषशास्त्रस्य परिचयः । • पञ्चाङ्गस्य सामान्यज्ञानम् ।			
References:	1. कौटिलीय अर्थशास्त्रम्, डॉ. वाचस्पति गौरोला, चोखम्बा विद्याभवन, वाराणसी 2. पुराणविमर्शः 3. सर्वदर्शनसङ्ग्रहः, प्रो. उमाशङ्कर शर्मा ऋषि 4. भारतीयदर्शन, डॉ. चन्द्रधर शर्मा, मोतीलाल बनारसीदास, वाराणसी 5. भारतीयज्यौतिषशास्त्रेतिहासः, गोरखप्रसाद 6. भारतीयज्यौतिषशास्त्रेतिहासः, शिवनाथसारखण्डी 7. भारतीयज्यौतिषशास्त्रेतिहासः, नेमिचन्द्र शास्त्री			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	03	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 02	Credits	4
Paper Code	-		

शुक्लयजुर्वेदमाध्यन्दिनसंहिता सौत्रामणीयागः (महीधरभाष्यम्)

Course Objectives Student Teachers will be able to	अनेन निर्धारितपाठ्यांशेन वैदिकयज्ञेषु सौत्रामणी-यागस्य मन्त्रेषु कृषिविज्ञानस्य प्रकाशनम्, विविधानां वैदिक-कालीनानामन्त्रानां परिज्ञानम्, वैदिक-रसायनशास्त्रीयाध्ययनम् तत्र शोधेन च सह प्राचीनवैदिकयज्ञपरम्परारक्षणमिति प्रत्याशा ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	शुक्लयजुर्वेदमाध्यन्दिनसंहितायाः उन्विंशोऽध्यायः (१-९५ मन्त्राः)	20	17	1
2	शुक्लयजुर्वेदमाध्यन्दिनसंहितायाः विंशोऽध्यायः (१-९० मन्त्राः)	20	17	1
3	शुक्लयजुर्वेदमाध्यन्दिनसंहितायाः एकविंशोऽध्यायः (१-६१ मन्त्राः)	15	13	1
4	शुक्लयजुर्वेदमाध्यन्दिनसंहितायाः एकत्रिंशोऽध्यायस्य पदपाठः (१-२२ मन्त्राः)	15	13	1
Course Outcome	अनेन निर्धारितपाठ्यांशेन वैदिकयज्ञेषु सौत्रामणी-यागस्य मन्त्रेषु कृषिविज्ञानस्य प्रकाशनम्, विविधानां वैदिक-कालीनानामन्त्रानां परिज्ञानम्, वैदिक-रसायनशास्त्रीयाध्ययनम् तत्र शोधेन च सह प्राचीनवैदिकयज्ञपरम्परारक्षणमिति प्रत्याशा ।			
References:	- शुक्लयजुर्वेदस्य माध्यन्दिनसंहिता उव्वटमहीधरभाष्यसंहिता, प्रकाशक – चौखम्भा संस्कृतसीरीज – वाराणसी । - श्रीमद्वाजसनेयिमाध्यन्दिन-शुक्लयजुर्वेदसंहिता (श्रीमदुव्वटाचार्यविरचितमन्त्रभाष्येण श्रीमन्महीधरकृतवेददीपाख्यभाष्येण च संवलिता), चौखम्बा विद्याभवन, चौक, पो.बा. नं 1069, वाराणसी 221001. - Yajurveda Samhita (Sanskrit Text, English Translation, Notes and Index of Verses), English Translation of R. T. H. Griffith, Parimal Publications, 27/28, Shakti Nagar, Delhi 110007. - Krishna Yajurveda Taittiriya Samhita Mantras (Text in Devanagari with transliteration and English translation), Kandas 1-7, ed. by R. L. Kashyap, Sri Aurobindo Kapali Shastry Institute of Vedic Culture, Bangalore 560011. - यजुर्वेदसंहिता (मन्त्रानुक्रमण्या सह), नाग प्रकाशक, 11 ए/ यू. ए., जवाहर नगर, दिल्ली 110007 ।			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	03	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 03	Credits	4
Paper Code	-		

ऋग्वेदभाष्यभूमिका (सायणकृतम्)

Course Objectives Student Teachers will be able to	भारतीयसंस्कृतिगतकर्ममीमांसादर्शनस्य रक्षणमस्योद्देश्यम् । फलञ्च पुनः छात्राणां तार्किकदृष्ट्या स्वशास्त्रीयविषयाणां समाजे उपस्थापनाय, प्रतियोगितापरीक्षादृष्ट्या च योग्यतावर्धनायैतत् “ऋग्वेद-भाष्यभूमिका” इति ग्रन्थस्य पाठ्यक्रमे निर्धारणमस्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ऋग्वेदभाष्यभूमिकायाः प्रथमतः आरभ्य परिसंख्याविधिं यावत् ।	20	17	1
2	ऋग्वेदभाष्यभूमिकायाः ब्राह्मणभागस्य प्रामाण्यतः आरभ्य वेदस्यापौरुषेयत्वं यावत् ।	20	17	1
3	ऋग्वेदभाष्यभूमिकायाः मन्त्रब्राह्मणयोः स्वरूपनिर्णयतः अनुबन्धचतुष्टयं यावत् ।	15	13	1
4	ऋग्वेदभाष्यभूमिकायाः वेदाङ्गानि इत्यतः आरभ्य पुराणप्रयोजनं यावत् ।	15	13	1
Course Outcome	भारतीयसंस्कृतिगतकर्ममीमांसादर्शनस्य रक्षणमस्योद्देश्यम् । फलञ्च पुनः छात्राणां तार्किकदृष्ट्या स्वशास्त्रीयविषयाणां समाजे उपस्थापनाय, प्रतियोगितापरीक्षादृष्ट्या च योग्यतावर्धनायैतत् “ऋग्वेद-भाष्यभूमिका” इति ग्रन्थस्य पाठ्यक्रमे निर्धारणमस्ति ।			
References:	- चतुर्वेदभाष्यभूमिका, आचार्य-बलदेव -उपाध्यायसंपादिता, चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी । - श्रीसायणाचार्यविरचिता ऋग्वेदभाष्यभूमिका (हिन्दीव्याख्योपेता), व्याख्याकार – डा. वीरेन्द्र कुमार वर्मा, चौखम्भा ओरियन्टलिया, वाराणसी 221001 । - Sayana’s Preface to the Rgvedabhasya, English Translation by Peter Peterson, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona. - ऋग्वेदभाष्यभूमिका सायणाचार्यकृता, हिन्दी – व्याख्या-सहिता, व्याख्याकार – डा. हरिदत्त शास्त्री, विश्वविद्यालय प्रकाशन, चौक, वाराणसी । - श्रीसायणाचार्यविरचिता हिन्दीव्याख्योपेता, व्याख्याकार – श्रीजगन्नाथपाठक, चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी 221001 ।			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	03	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 04	Credits	4
Paper Code	-		

कात्यायनश्रौतसूत्रम् (सोमयागः) (विद्याधरभाष्यम्)

Course Objectives Student Teachers will be able to	संस्कृतसाहित्ये सूत्रसाहित्यरचना-सन्दर्भे वैदिकयज्ञसिद्धान्तानामाधारेण सूत्रसाहित्यविधाया स्वरूपोपस्थापनम्, सोमलतायाः वैदिक-रासायणशास्त्राध्ययनं चास्य पाठ्यांशस्य फलम् ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य सप्तमाध्यायस्य प्रथम-द्वितीयकण्डिके ।	20	17	1
2	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य सप्तमाध्यायस्य तृतीया-चतुर्थी- पञ्चमी-कण्डिकाः ।	20	17	1
3	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य सप्तमाध्यायस्य षष्ठ-सप्तमकण्डिके ।	15	13	1
4	कात्यायनश्रौतसूत्रस्य सप्तमाध्यायस्य अष्टम-नवमकण्डिके ।	15	13	1
Course Outcome	संस्कृतसाहित्ये सूत्रसाहित्यरचना-सन्दर्भे वैदिकयज्ञसिद्धान्तानामाधारेण सूत्रसाहित्यविधाया स्वरूपोपस्थापनम्, सोमलतायाः वैदिक-रासायणशास्त्राध्ययनं चास्य पाठ्यांशस्य फलम् ।			
References:	- कात्यायनश्रौतसूत्रम् (कर्कभाष्यसहितम्), सरलावृत्तिकार श्रीविद्याधरशर्मा, संपादकः – डा. देवेन्द्रप्रसादमिश्रः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी 221001 । - आश्वलायनश्रौतसूत्रम् (with the commentary of Gargya Narayana), ed. by Ramanarayana Vidyaratna, The Asiatic Society, 1, Park Street, Calcutta 16. - कात्यायनश्रौतसूत्रम् (कर्कभाष्यसहितम्) डॉ. शम्भुकुमार झा, परिमलपब्लिकेसन्स ।			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Veda-Vedanga
Semester	03	Marks	70
Subject	वेदः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05	Credits	4
Paper Code	-		

ऋग्वेदभाष्यभूमिका (सायणकृतम्)

Course Objectives Student Teachers will be able to	अन्यविषयकछात्रेष्वपि वैदिककर्मसंस्कृतेः ज्ञानस्य संस्कारस्य चोद्धावनेन सह छात्रेषु तर्कशक्तिसमुत्पादनम् । येन काव्यशास्त्राणां रसादिसिद्धान्तावगमे सौविध्यं भवेदिति हेतोः अत्रापि ऋग्वेद-भाष्यभूमिकायाः पाठ्यक्रमे निर्धारणमस्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ऋग्वेदभाष्यभूमिकायाः प्रथमतः आरभ्य परिसंख्याविधिं यावत् ।	20	17	1
2	ऋग्वेदभाष्यभूमिकायाः ब्राह्मणभागस्य प्रामाण्यतः आरभ्य वेदस्यापौरुषेयत्वं यावत् ।	20	17	1
3	ऋग्वेदभाष्यभूमिकायाः मन्त्रब्राह्मणयोः स्वरूपनिर्णयतः अनुबन्धचतुष्टयं यावत् ।	15	13	1
4	ऋग्वेदभाष्यभूमिकायाः वेदाङ्गानि इत्यतः आरभ्य अन्तिमं यावत् ।	15	13	1
Course Outcome	अन्यविषयकछात्रेष्वपि वैदिककर्मसंस्कृतेः ज्ञानस्य संस्कारस्य चोद्धावनेन सह छात्रेषु तर्कशक्तिसमुत्पादनम् । येन काव्यशास्त्राणां रसादिसिद्धान्तावगमे सौविध्यं भवेदिति हेतोः अत्रापि ऋग्वेद-भाष्यभूमिकायाः पाठ्यक्रमे निर्धारणमस्ति ।			
References:	- चतुर्वेदभाष्यभूमिका, आचार्य-बलदेव -उपाध्यायसंपादिता, चौखम्भा प्रकाशन, वाराणसी । - श्रीसायणाचार्यविरचिता ऋग्वेदभाष्यभूमिका (हिन्दीव्याख्योपेता), व्याख्याकार – डा. वीरेन्द्र कुमार वर्मा, चौखम्भा ओरियन्टलिया, वाराणसी 221001 । - Sayana's Preface to the Rgvedabhasya, English Translation by Peter Peterson, Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona. - ऋग्वेदभाष्यभूमिका सायणाचार्यकृता, हिन्दी – व्याख्या-सहिता, व्याख्याकार – डा. हरिदत्त शास्त्री, विश्वविद्यालय प्रकाशन, चौक, वाराणसी । - श्रीसायणाचार्यविरचिता हिन्दीव्याख्योपेता, व्याख्याकार – श्रीजगन्नाथपाठक, चौखम्भा विद्याभवन, वाराणसी 221001 ।			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-2	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	60
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-02	Credits	4
Paper Name	काव्यालङ्कारसूत्रवृत्तिः, प्रथमद्वितीयाधिकरणे		
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to	- वामनस्यतत्कृतेः चपरिचयः भविष्यति। - रीतिस्वरूपज्ञानं रीतिभेदज्ञानं च भविष्यति। - शब्दगुणानाम् अर्थगुणानां च ज्ञानं भविष्यति। - रीतिगुणयोः सम्बन्धः ज्ञास्यते। - रीतिसिद्धान्तज्ञानं भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थकारस्य जीवनसमयकृतिपरिचयः, अधिकरणम्- १ अध्यायौ- १, २	20	16	1
2	अधिकरणम्- १ अध्यायः- ३	20	16	1
3	अधिकरणम्- २ अध्यायौ- १	15	14	1
4	अधिकरणम्- २ अध्यायौ- २	15	14	1
Course Outcome	- वामनस्य तत्कृतेः च परिचयः। - रीतिस्वरूपज्ञानं रीतिभेदज्ञानं च। - शब्दगुणानाम् अर्थगुणानां च ज्ञानम्। - रीतिगुणयोः सम्बन्धज्ञानम्। - रीतिसिद्धान्तज्ञानम्।			
References:	1. वामनाचार्यविरचितं काव्यालङ्कारसूत्रवृत्तिः, संस्कृतव्याख्यासहिता, हिन्दी / गुजरातीव्याख्यासहिता			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-2	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	60
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-03	Credits	4
Paper Name	रसगङ्गाधरः प्रथमाननम् (आदितः रसस्वरूपपर्यन्तम्)		
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to		- जगन्नाथस्य तत्कृतीनां च परिचयः भविष्यति। - काव्यप्रयोजनं काव्यलक्षणं च ज्ञास्यते। - काव्यभेदानां ज्ञानं भविष्यति। - पूर्वाचार्याणां मतखण्डनं ज्ञास्यते। - रसादिज्ञानं भविष्यति।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः, मङ्गलाचरणम्	20	16	1
2	काव्यप्रयोजनम्, काव्यलक्षणम्, काव्यप्रकाराः	15	14	1
3	रसस्वरूपम्, रसविषयकमतानि	20	16	1
4	स्थायिभावः, विभावः, रसस्वरूपवर्णनम्	15	14	1
Course Outcome		- जगन्नाथस्य तत्कृतीनां च परिचयः। - काव्यप्रयोजनज्ञानं काव्यलक्षणज्ञानं च। - काव्यभेदानां विशिष्टज्ञानम्। - पूर्वाचार्याणां मतखण्डनम्। - रसादिज्ञानम्।		
References:		1. रसगङ्गाधरः, संस्कृतव्याख्यासहितः, हिन्दी / गुजरातीव्याख्यासहितः		

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-2	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	साहित्यम्(अलङ्कारवर्गः)	Hours	60
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-04	Credits	4
Paper Name	चित्रमीमांसा (आदितः रूपकं यावत्)		
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to		• अप्पयदीक्षितस्य चित्रमीमांसायाश्च परिचयः भविष्यति। • उपमायाः खण्डनमण्डनात्मकं ज्ञानं भविष्यति। • उपमेयोपमानन्वयानां ज्ञानं भविष्यति। • स्मरणरूपकयोः ज्ञानं भविष्यति। • लक्षणसङ्गतिसामर्थ्यं भविष्यति।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः	20	16	1
2	उपमालङ्कारः	20	16	1
3	उपमेयोपमा-अनन्वयालङ्कारौ	15	14	1
4	स्मरणरूपकालङ्कारौ	15	14	1
Course Outcome		• अप्पयदीक्षितस्य चित्रमीमांसायाश्च परिचयः। • उपमायाः खण्डनमण्डनात्मकं ज्ञानम्। • उपमेयोपमानन्वयानां ज्ञानम्। • स्मरणरूपकयोः ज्ञानम्। • लक्षणसङ्गतिसामर्थ्यम्।		
References:		1. चित्रमीमांसा, संस्कृतव्याख्यासहिता, हिन्दी / गुजरातीव्याख्यासहिता		

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-2	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	साहित्यम्(ध्वनिवर्गः)	Hours	60
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-04	Credits	4
Paper Name	व्यक्तिविवेकः – प्रथमो विमर्शः		
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to	• ध्वनिसम्प्रदायस्य उद्भवस्य विकासस्य च ज्ञानं भविष्यति। • व्यक्तिविवेकारस्य महीमभट्टस्य परिचयं भविष्यति। • अलङ्कारशास्त्रस्य खण्डनमण्डनपद्धतेः ज्ञानं भविष्यति। • आनन्दवर्धनस्य ध्वनिलक्षणस्यखण्डनम् एवं महीमभट्टस्य तदर्थप्रदत्तकर्त्ताणां ज्ञानं भविष्यति।				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	ध्वनिसम्प्रदायस्य परिचयः, उद्भवः विकासश्च, ध्वनिविरोधिनां सङ्क्षिप्तं विवेचनम्, ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः	15	14	1	
2	मङ्गलाचरणतः "अर्थस्यैव तदुपपत्तिसमर्थनात्" पर्यन्तम्	15	14	1	
3	"सर्व एव हि शब्दो..." तः "तन्न लक्षयत्य विचक्षणो लोकः" पर्यन्तम्	20	16	1	
4	"अथ यदि सर्व एव वाक्यार्थः..." तः "तद्विशेषध्वनिरूपता स्यात्" पर्यन्तम्	20	16	1	
Course Outcome	• ध्वनिसम्प्रदायस्य उद्भव-विकासज्ञानम्। • महीमभट्टस्य परिचयः। • साहित्यशास्त्रस्य खण्डनमण्डनपद्धतेः ज्ञानम्। • आनन्दवर्धनप्रदत्त-ध्वनिलक्षणस्य महीमभट्टानुसारं खण्डनज्ञानम्।				
References:	1. व्यक्तिविवेकः, प्रथमो विमर्शः, संस्कृतव्याख्यासहितः, हिन्दी/गुजरातीव्याख्यासहितः				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-2	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	साहित्यम्(काव्यवर्गः)	Hours	60
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-04	Credits	4
Paper Name	नैषधीयचरितम् सर्ग – १-२		
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to	● साहित्यशास्त्रस्य परिचयो भविष्यति । ● महाकाव्यस्य विषये ज्ञानं भविष्यति । ● श्रीहर्षस्य काव्यशैलीविषये ज्ञानं भविष्यति । ● नलस्य चरित्रबोधः भविष्यति । ● काव्यरसास्वादः काव्यरचनासामर्थ्यं च सम्भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	महाकाव्यस्य स्वरूपम्, ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः, सर्ग – ०१ (१ तः ६० श्लोकाः)	15	14	1
2	सर्ग – ०१, श्लोकाः ६१ तः सर्गसमाप्तिपर्यन्तम्	20	16	1
3	सर्ग – ०२, श्लोकाः ०१ तः ५५	15	14	1
4	सर्ग – ०२, श्लोकाः ५६ तः सर्गसमाप्तिपर्यन्तम्	20	16	1
Course Outcome	● साहित्यशास्त्रस्य परिचयः। ● महाकाव्यस्य विषये ज्ञानम्। ● श्रीहर्षस्य काव्यशैलीविषये ज्ञानम्। ● नलस्य दमयन्त्याश्च चरित्रबोधः। ● काव्यरसास्वादः।			
References:	1. नैषधीयचरितम्, सर्ग – १-२, संस्कृतव्याख्यासहितम्, हिन्दी/गुजरातीव्याख्यासहितम्			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-2	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	साहित्यम् (नाट्यवर्गः)	Hours	60
Paper No.	प्रश्नपत्रम् -04	Credits	4
Paper Name	नाट्यदर्पणः प्रथमद्वितीयविवेकौ		
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to	● रामचन्द्र-गुणचन्द्रयोः तत्कृतीनां च परिचयः भविष्यति। ● रूपकाणां परिचयः भविष्यति। ● नाट्यवृत्तिपरिचयः भविष्यति। ● सन्धीनां परिचयः भविष्यति। ● नाटकादिज्ञानं भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः, मङ्गलाचरणम्, प्रारम्भिक्यः द्वादशकारिकाः कृतिस्थाः	20	16	1
2	प्रथमविवेकः, कारिकाः १ तः ३६	15	14	1
3	प्रथमविवेकः, कारिकाः ३७ तः ६५	15	14	1
4	द्वितीयविवेकः सम्पूर्णः	20	16	1
Course Outcome	● रामचन्द्र-गुणचन्द्रयोः तत्कृतीनां च परिचयः। ● रूपकाणां परिचयः। ● नाट्यवृत्तिपरिचयः। ● सन्धीनां परिचयः। ● नाटकादिज्ञानम्।			
References:	1. नाट्यदर्पणः, संस्कृतव्याख्यासहितः, हिन्दी / गुजरातीव्याख्यासहितः			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-2	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	साहित्यम्	Hours	60
Paper No.	प्रश्नपत्रम्-05	Credits	4
Paper Name	हर्षचरितम्, प्रथमोच्छ्वासः		
Paper Code	-		

Course Objectives Student Teachers will be able to	- बाणभट्टस्य तत्कृतीनां च परिचयः भविष्यति। - सुकविप्रशंसा-कुकविनिन्दाज्ञानं भविष्यति। - गद्यकाव्यस्य वैशिष्ट्यज्ञानं भविष्यति। - बाणभट्टस्य वंशवर्णनज्ञानं भविष्यति। - गद्यकाव्यस्य रसास्वादः सम्भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	ग्रन्थस्य ग्रन्थकारस्य च परिचयः प्रथमोच्छ्वासः श्लोकाः १ तः २१ पर्यन्तम्	20	16	1
2	एवमनुश्रूयते- पुरा... तः ...क्रमेण नक्तंदिनमत्यवाहयत् पर्यन्तम्	15	14	1
3	एवमतिक्रामत्सु दिवसेषु... तः ...व्यचेष्टत मधुकरकुलैः पर्यन्तम्	15	14	1
4	अथ गणरात्रापगमे... तः ...मोक्षसुखमिवान्भवत् पर्यन्तम्	20	16	1
Course Outcome	- बाणभट्टस्य तत्कृतीनां च परिचयः। - सुकविप्रशंसा-कुकविनिन्दाज्ञानम्। - गद्यकाव्यस्य वैशिष्ट्यज्ञानम्। - बाणभट्टस्य वंशवर्णनज्ञानम्। - गद्यकाव्यस्य रसास्वादः।			
References:	1. हर्षचरितम्, संस्कृतव्याख्यासहितम्, हिन्दी / गुजरातीव्याख्यासहितम्			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Puran
Semester	03	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 02	Credits	4
Paper Code	-		

मत्स्यपुराणम्, १११ तः १३० अध्यायाः

Course Objectives Student Teachers will be able to	● मत्स्यपुराणस्य परिचयः भविष्यति । ● कथापरम्परायाः ज्ञानं भविष्यति । ● मत्स्यपुराणस्य समाजे प्रतिष्ठा भविष्यति । ● मत्स्याधारेण विविधावताराणां ज्ञानं भविष्यति । ● गुरुशिष्यपरम्परायाः ज्ञानं भविष्यति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	१११ तः ११६ अध्यायाः	20	16	1
2	११७ तः १२० अध्यायाः	15	14	1
3	१२१ तः १२४ अध्यायाः	15	14	1
4	१२५ तः १३० अध्यायाः	20	16	1
Course Outcome	● मत्स्यपुराणाधारेण ईश्वरभक्तयोः सम्बन्धज्ञानं भविष्यति । ● अनेन भूगोलस्य ज्ञानं वर्धिष्यते । ● भारतवर्षस्य नामकरणविषयकं ज्ञानं भविष्यति । ● प्रकृतिप्रणयः वृद्धिं गमिष्यति । ● खगोलस्य ज्ञानं वर्धिष्यते ।			
References:	1. मत्स्यपुराणम्, नाग पब्लिकेशन प्रकाशितम् 2. मत्स्यपुराणम्, गीताप्रेस गोरगपुर प्रकाशितम् 3. मत्स्यपुराणम्, भाण्डारकर ऑरिएन्टल इन्स्टिट्यूट ऑफ पुणे प्रकाशितम्			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Puran
Semester	03	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 03	Credits	4
Paper Code	-		

भविष्यपुराणम् (नियताध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to		● भविष्यपुराणस्य परिचयः भविष्यति । ● कथापरम्परायाः ज्ञानं भविष्यति । ● भविष्यपुराणस्य समाजे प्रतिष्ठा भविष्यति । ● भविष्यपुराणाधारेण सृष्टि ज्ञानं भविष्यति । ● गुरुशिष्यपरम्परायाः ज्ञानं भविष्यति ।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	१ तः ६	20	16	1
2	७ तः १०	15	14	1
3	११ तः १५	15	14	1
4	२४ तः २८	20	16	1
Course Outcome		● पुराणानां उत्पत्तिं ज्ञास्यन्ति । ● गर्भाधरणसंस्काराणां ज्ञानं भविष्यति । ● स्त्रीपुरुषयोः शुभाशुभलक्षणानां ज्ञानं भविष्यति । ● गृहस्थधर्माणां लक्षणानां ज्ञानं भविष्यति । ● चारित्र्यनिर्माणं भविष्यति ।		
References:		1. भविष्यपुराणम्, नाग पब्लिकेशन प्रकाशितम् 2. भविष्यपुराणम्, गीताप्रेस गोरगपुर प्रकाशितम् 3. भविष्यपुराणम्, भाण्डारकर ऑरिएन्टल इन्स्टिट्यूट ऑफ पुणे प्रकाशितम्		

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Puran
Semester	03	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 04	Credits	4
Paper Code	-		

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, पञ्चमः स्कन्धः (२० अध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	● पद्यैः सह छात्रेषु गद्यानामपि अभ्यासो भविष्यति । ● जडभरतचरित्रेण मृगयोनिं पुनर्जन्मविचारं च ज्ञास्यन्ति। ● आकाशे नवग्रहादीनां परस्पर-अन्तरकथनेन खगोलविद्याग्रहणं भविष्यति । ● नदीनाम्, पर्वतानां द्वीपानाञ्च अध्ययनेन भूगोलविद्याग्रहणं भविष्यति । ● विविधनरकाणां वर्णनेन सत्कर्मप्रवृत्तिः पुण्योपार्जनञ्च भविष्यतः ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, पञ्चमः स्कन्धः १ तः ७ अध्यायाः	20	16	1
2	८ तः १३ अध्यायाः	15	14	1
3	१४ तः १९ अध्यायाः	15	14	1
4	२० तः २६ अध्यायाः	20	16	1
Course Outcome	● उपदेशपरम्परायाः ज्ञानं भविष्यन्ति । ● खगोलभूगोलयोः वर्णनं ज्ञानं भविष्यति । ● सूर्यादिग्रहाणां गतिं ज्ञास्यन्ति । ● पापपुण्ययोः चर्चया पुण्यामार्गावलम्बिनः भविष्यन्ति ।			
References:	1. श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, भो.जे.विद्याभवनं समीक्षिता आवृत्तिः, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम् (हिन्दी) 2. श्रीमद्भागवतमहापुराणम्, भो.जे.विद्याभवनं समीक्षिता आवृत्तिः, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशनम्(गुजराती) 3. भागवतनवनीतम् (ब्रह्मलीनम्, पू.डोङ्गरेजी महाराज) 4. अनेकटीकोपेतं भागवतम् (श्रीकृष्णशंकर शास्त्रीजी प्रकाशितम्) 5. श्रीधरीटीकोपेतं भागवतम् (गुजराती आवृत्तिः, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशितम्) 6. श्रीशुकसंहिता (श्रीरमेशभाई ओझा, पूज्य भाईश्री द्वारा प्रकाशिता) 7. व्यासविचारः (पूज्य दादा श्रीपाण्डुरङ्गशास्त्रिणा प्रकाशितः)			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Puran
Semester	03	Marks	70
Subject	पुराणेतिहासः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05	Credits	4
Paper Code	-		

विष्णुपुराणम्, पञ्चम अंशः

Course Objectives Student Teachers will be able to	• भगवतः श्रीकृष्णस्य बाल्यलीलाम्, बाल्यपराक्रमम्, सानन्देन गोपबालकैः क्रीडोत्सववर्णनं छात्राः अवगमिष्यन्ति । • भगवतः कृपामहत्त्वम्, असुराणां संहारे दुर्वृत्तिनाशम्, यात्रादिवर्णनं च छात्राः ज्ञास्यन्ति । • कलिधर्माणाम्, प्रलयानाम्, त्रिविधतापनिवारणानाम्, ब्रह्मयोगस्य च गुरुशिष्यपरम्परया सह महत्त्वं ज्ञास्यन्ति । • अष्टावक्रगीतोपदेशं छात्राः ज्ञास्यन्ति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	विष्णुपुराणम्, पञ्चम अंशः १ तः ६ अध्यायाः	20	16	1
2	७ तः १० अध्यायाः	15	14	1
3	११ तः १४ अध्यायाः	15	14	1
4	१५ तः २० अध्यायाः	20	16	1
Course Outcome	• भगवतः श्रीकृष्णस्य बाल्यलीलाम्, बाल्यपराक्रमम्, सानन्देन गोपबालकैः क्रीडोत्सववर्णनं छात्राः अवगमिष्यन्ति । • भगवतः कृपामहत्त्वम्, असुराणां संहारे दुर्वृत्तिनाशम्, यात्रादिवर्णनं च छात्राः ज्ञास्यन्ति । • कलिधर्माणाम्, प्रलयानाम्, त्रिविधतापनिवारणानाम्, ब्रह्मयोगस्य च गुरुशिष्यपरम्परया सह महत्त्वं ज्ञास्यन्ति । • अष्टावक्रगीतोपदेशं छात्राः ज्ञास्यन्ति ।			
References:	1. विष्णुपुराणम्, गीताप्रेस गोरखपुर प्रकाशितम् 2. विष्णुपुराणम् समीक्षिता आवृत्तिः, भाण्डारकर ऑरिएण्टल इन्स्टिट्यूट ऑफ पुणे 3. विष्णुपुराणम्, नाग पब्लिकेशन प्रकाशितम्			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	3	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	60
Paper Name	2	Credits	4
Paper Code	CC- 5.3.7		

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. षष्ठाहिनके आरम्भतः तद्धितश्चासर्वविभक्तिः सूत्रपर्यन्तं महाभाष्यस्थितानां सूत्राणां, वार्तिकानां पङ्क्तीनाञ्च सोदाहरणं सम्पूर्णं ज्ञानं भविष्यति।				
	2. षष्ठाहिनके कृन्मेजन्तः सूत्रतः समाप्तिपर्यन्तं महाभाष्यस्थितानां सूत्राणां, वार्तिकानां पङ्क्तीनाञ्च सोदाहरणं सम्पूर्णं ज्ञानं भविष्यति।				
	3. सप्तमाहिनके आरम्भतः स्थानेन्तरतमः सूत्रपर्यन्तं महाभाष्यस्थितानां सूत्राणां, वार्तिकानां पङ्क्तीनाञ्च सोदाहरणं सम्पूर्णं ज्ञानं भविष्यति।				
	4. सप्तमाहिनके उरण् रपरः सूत्रतः समाप्तिपर्यन्तं महाभाष्यस्थितानां सूत्राणां, वार्तिकानां पङ्क्तीनाञ्च सोदाहरणं सम्पूर्णं ज्ञानं भविष्यति।				
	COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	महाभाष्ये षष्ठाहिनकस्य आरम्भतः तद्धितश्चासर्वविभक्तिः सूत्रपर्यन्तम्।	15	13	1	
2	महाभाष्ये षष्ठाहिनकस्य कृन्मेजन्तः सूत्रतः समाप्तिं यावत्।	20	17	1	
3	महाभाष्ये सप्तमाहिनकस्य आरम्भतः स्थानेन्तरतमः सूत्रपर्यन्तम्।	20	17	1	
4	महाभाष्ये सप्तमाहिनकस्य उरण् रपरः सूत्रतः समाप्तिं यावत्।	15	13	1	

Course Outcome	1. षष्ठाह्निके आरम्भतः तद्धितश्चासर्वविभक्तिः सूत्रपर्यन्तं महाभाष्यस्थितानां सूत्राणां, वार्तिकानां पङ्क्तीनाञ्च सोदाहरणं सम्पूर्णं ज्ञानम्। 2. षष्ठाह्निके कृन्मेजन्तः सूत्रतः समाप्तिपर्यन्तं महाभाष्यस्थितानां सूत्राणां, वार्तिकानां पङ्क्तीनाञ्च सोदाहरणं सम्पूर्णं ज्ञानम्। 3. सप्तमाह्निके आरम्भतः स्थानेन्तरतमः सूत्रपर्यन्तं महाभाष्यस्थितानां सूत्राणां, वार्तिकानां पङ्क्तीनाञ्च सोदाहरणं सम्पूर्णं ज्ञानम्। 4. सप्तमाह्निके उरण् रपरः सूत्रतः समाप्तिपर्यन्तं महाभाष्यस्थितानां सूत्राणां, वार्तिकानां पङ्क्तीनाञ्च सोदाहरणं सम्पूर्णं ज्ञानम्।
References:	1. व्याकरणमहाभाष्यम्, प्रदीप, उद्योत एवं छाया टीका सहित, प्रथम भाग (नवाह्निक), चौखम्बा, वाराणसी। 2. भगवत्पतञ्जलि-विरचित व्याकरण महाभाष्य (प्रथम नवाह्निक), चारुदेव शास्त्री, मोतीलाल बनारसीदास, नई दिल्ली। 3. व्याकरण-महाभाष्यम्, हिन्दीव्याख्याकारः सम्पादकश्च- प्रो. जयशङ्करलालत्रिपाठी, कृष्णदास अकादमी। 4. व्याकरणमहाभाष्यम्, टीकाकारः सम्पादकश्च- डॉ. हरिनारायण तिवारी, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	3	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	60
Paper Name	3	Credits	4
Paper Code	CC- 5.3.8		

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. प्रौढमनोरमानुसारं संज्ञाप्रकरणस्थानां सूत्राणां, वार्तिकानां, पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) उदाहरणानाञ्च व्याख्या-ज्ञानं भविष्यति। 2. प्रौढमनोरमानुसारं परिभाषा-अच्सन्धिप्रकरणयोः पठितानां सूत्राणां, वार्तिकानां, पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) उदाहरणानाञ्च व्याख्या-ज्ञानं भविष्यति।। 3. प्रौढमनोरमानुसारं हल्सन्धि-प्रकरणे पठितानां सूत्राणां, वार्तिकानां, पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) उदाहरणानाञ्च व्याख्या-ज्ञानं भविष्यति।। 4. प्रौढमनोरमानुसारं विसर्गसन्धि-स्वादिसन्धिप्रकरणयोः पठितानां सूत्राणां, वार्तिकानां, पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) उदाहरणानाञ्च व्याख्या-ज्ञानं भविष्यति।				
	COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	संज्ञाप्रकरणम्	20	17	1	
2	परिभाषा-स्वरसन्धि-प्रकरणे	20	17	1	
3	हल्सन्धिप्रकरणम्	15	13	1	
4	विसर्गसन्धि-स्वादिसन्धिप्रकरणे	15	13	1	
Course Outcome	1. प्रौढमनोरमानुसारं संज्ञाप्रकरणस्थानां सूत्राणां, वार्तिकानां, पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) उदाहरणानाञ्च व्याख्या-ज्ञानम्। 2. प्रौढमनोरमानुसारं परिभाषा-अच्सन्धिप्रकरणयोः पठितानां सूत्राणां, वार्तिकानां, पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) उदाहरणानाञ्च व्याख्या-ज्ञानम्। 3. प्रौढमनोरमानुसारं हल्सन्धि-प्रकरणे पठितानां सूत्राणां, वार्तिकानां, पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) उदाहरणानाञ्च व्याख्या-ज्ञानम्। 4. प्रौढमनोरमानुसारं विसर्गसन्धि-स्वादिसन्धिप्रकरणयोः पठितानां सूत्राणां, वार्तिकानां, पङ्क्तीनाम् (फक्कीकानाम्) उदाहरणानाञ्च व्याख्या-ज्ञानम्।				

References:	1. प्रौढमनोरमा-सशब्दरत्न (पञ्चसन्ध्यन्त), बालप्रकाशिका संस्कृत हिन्दी व्याख्या सहित, व्याख्याकार श्रीद्वारकाप्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा, वाराणसी। 2. प्रौढमनोरमा-सशब्दरत्न (अव्ययीभावान्त), लघुशब्दरत्न, शब्दरत्न, भैरवी प्रकाशिका सहित, सभापति शर्मा कृत रत्नप्रभा टिप्पणी सहित, चौखम्बा, वाराणसी। 3. प्रौढमनोरमा-शब्दरत्नसहिता, 'इन्दुकला' नाम्न्या हिन्दी व्याख्यया सहिता (पञ्चसन्ध्यन्ता), व्याख्याकार:- वैद्यनाथ झा, रचना प्रकाशन, 57 नाटाणी भवन, मिश्रराजाजी का रास्ता, चांदपोल बाजार, जयपुर- 302001।
--------------------	---

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	3	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	60
Paper Name	4	Credits	4
Paper Code	CC- 5.3.9		

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. नामार्थविषयकं मीमांसकमतखण्डनपुरःसरं तद्विषयकवैयाकरणमतस्य ज्ञानं भविष्यति। 2. समासादिवृत्तिविषयकं नैयायिकमीमांसकमतखण्डनपुरःसरं तद्विषयकवैयाकरणमतस्य सोदाहरणं प्रामाणिकञ्च ज्ञानं भविष्यति। 3. धात्वर्थनिर्णये प्रथमकारिकातः आरभ्य दशमकारिकां यावत् मीमांसकमतखण्डनपूर्वकस्य धात्वर्थविषयकस्य वैयाकरणमतस्य ज्ञानं भविष्यति। 4. धात्वर्थनिर्णये एकादशकारिकातः आरभ्य समाप्तिं यावत् धात्वर्थविषयकस्य वैयाकरणमतस्य ज्ञानं भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	परमलघुमञ्जूषायां नामार्थनिरूपणम्।	20	17	1
2	परमलघुमञ्जूषायां समासादिवृत्त्यर्थनिरूपणम्।	20	17	1
3	वैयाकरणभूषणसारे धात्वर्थनिर्णयः (पूर्वार्धः) 1-10 कारिकाः।	15	13	1
4	वैयाकरणभूषणसारे धात्वर्थनिर्णयः (उत्तरार्धः) 11-21 कारिकाः ।	15	13	1
Course Outcome	1. नामार्थविषयकं मीमांसकमतखण्डनपुरःसरं तद्विषयकवैयाकरणमतस्य ज्ञानम्। 2. समासादिवृत्तिविषयकं नैयायिकमीमांसकमतखण्डनपुरःसरं तद्विषयकवैयाकरणमतस्य सोदाहरणं प्रामाणिकञ्च ज्ञानम्। 3. धात्वर्थनिर्णये प्रथमकारिकातः आरभ्य दशमकारिकां यावत् मीमांसकमतखण्डनपूर्वकस्य धात्वर्थविषयकस्य वैयाकरणमतस्य ज्ञानम्। 4. धात्वर्थनिर्णये एकादशकारिकातः आरभ्य समाप्तिं यावत् धात्वर्थविषयकस्य वैयाकरणमतस्य ज्ञानम्।			

References:	1. परमलघुमञ्जूषा, संस्कृत-हिन्दी टीका सहित, व्याख्याकर - पं. वंशीधर मिश्र, चौखम्बा, वाराणसी। 2. परमलघुमञ्जूषा, सम्पादक एवं व्याख्याकार- डॉ. कपिलदेव शास्त्री, कुरुक्षेत्र विश्वविद्यालय, प्रकाशन। 3. परमलघुमञ्जूषा, व्याख्याकार: सम्पादकश्च- प्रो. जयशङ्करलालत्रिपाठी, चौखम्बा कृष्णदास अकादमी, वाराणसी। 4. वैयाकरणभूषणसारः, डॉ. भीमसेन शास्त्री। 5. वैयाकरणभूषणसार, 'दर्पण', 'सुबोधिनी' संस्कृत-हिन्दी टीका सहित, व्याख्याकार – डॉ. चन्द्रिका प्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा, वाराणसी। 6. वैयाकरणभूषणसार, प्रभाकरी- भाषाटीका, व्याख्याकार - पं. प्रभाकर मिश्र, चौखम्बा, वाराणसी।
--------------------	---

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Vyakaran
Semester	3	Marks	70
Subject	Nvya Vyakaran	Hours	60
Paper Name	5	Credits	4
Paper Code	CE- 5.3.3		

Course Objectives Student Teachers will be able to	1. कृदन्ते कृत्यप्रक्रियाप्रकरणस्य सूत्राणाम्, वार्तिकानां तथा च उदाहरणानां रूपसिद्धेः ज्ञानं भविष्यति। 2. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य आरम्भतः उपसर्गे च संज्ञायाम् सूत्रं यावत् सूत्राणाम्, वार्तिकानां तथा च उदाहरणानां रूपसिद्धेः ज्ञानं भविष्यति। 3. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निष्ठा सूत्रादारभ्य समाप्तिं यावत् सूत्राणाम्, वार्तिकानां तथा च उदाहरणानां रूपसिद्धेः ज्ञानं भविष्यति। 4. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य सूत्राणाम्, वार्तिकानां तथा च उदाहरणानां रूपसिद्धेः ज्ञानं भविष्यति।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	कृत्यप्रक्रियाप्रकरणम्।	20	17	1
2	पूर्वकृदन्तप्रकरणे 'ण्वुल्लृचौ' इति सूत्राद आरभ्य 'उपसर्गे च संज्ञायाम्' इति सूत्रं यावत् ।	15	13	1
3	पूर्वकृदन्तप्रकरणे 'निष्ठा' इति सूत्राद आरभ्य समाप्तिं यावत् ।	15	13	1
4	उत्तरकृदन्तप्रकरणम्।	20	17	1
Course Outcome	1. कृदन्ते कृत्यप्रक्रियाप्रकरणस्य सूत्राणाम्, वार्तिकानां तथा च उदाहरणानां रूपसिद्धेः ज्ञानम्। 2. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य आरम्भतः उपसर्गे च संज्ञायाम् सूत्रं यावत् सूत्राणाम्, वार्तिकानां तथा च उदाहरणानां रूपसिद्धेः ज्ञानम्। 3. पूर्वकृदन्तप्रकरणस्य निष्ठा सूत्रादारभ्य समाप्तिं यावत् सूत्राणाम्, वार्तिकानां तथा च उदाहरणानां रूपसिद्धेः ज्ञानम्। 4. उत्तरकृदन्तप्रकरणस्य सूत्राणाम्, वार्तिकानां तथा च उदाहरणानां रूपसिद्धेः ज्ञानम्।			

References:	1. लघुसिद्धान्तकौमुदी, प्रथम भाग- भीमसेन शास्त्री 2. लघुसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनी हिंदी व्याख्या-समन्विता, व्याख्याकार – श्रीगोविन्दाचार्य, चौखंबा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी। 3. लघुसिद्धान्तकौमुदी- प्रो. अर्कनाथ चौधरी, चौखंबा, वाराणसी।
--------------------	---

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Navya Nyaya	Hours	60
Paper Name	2	Credits	4
Paper Code	CC-5.3.7		

व्युत्पत्तिवादः

Course Objectives Student Teachers will be able to	• वादग्रन्थपरिचयः • शाब्दबोधप्रक्रियाबोधः			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	व्युत्पत्तिवादः (आदितः अभेदान्वयबोधपर्यन्तो भागः)	Marks 70	Hours 60	Credits 4
1	आरम्भात् आकाङ्क्षानिरूपणान्तो भागः	२०	२०	१
2	अभेदपदार्थविचारान्तो भागः	२०	२०	१
3	“स्तोकं पचति, मृदुपचती”त्यत्र वाक्यार्थबोधविचारः	१५	१०	१
4	अभेदान्वयबोधश्च विरूपोपस्थितयोरेवेत्यारभ्य अभेदान्वयबोधपर्यन्तो भागः	१५	१०	१
Course Outcome	• वाक्यार्थ-शब्दार्थबोधप्रक्रिया, भेदाभेदसम्बन्धज्ञानम् • अभेदान्वयबोधज्ञानम्			
References:	१. व्युत्पत्तिवादः, सुदर्शनाचार्यकृत-आदर्शव्याख्यासहितः, वाणीविलासप्रकाशनम्, वाराणसी। २. गदाधरभट्टाचार्यविरचितः व्युत्पत्तिवादः, एन्.एस् रामानुजताताचार्यकृतया विद्वन्मनोरमाव्याख्यया सहितः, Edited by – F.Grimal & Lakshminarasimhan, राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः, तिरुपतिः, २०११।			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Navya Nyaya	Hours	60
Paper Name	3	Credits	4
Paper Code	CC-5.3.8		

शक्तिवादः

Course Objectives Student Teachers will be able to	• वादग्रन्थपरिचयः • शाब्दबोधप्रक्रियाबोधः			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	शक्तिवादः (आदितः धेनुपदविचारान्तो भागः)	Marks 70	Hours 60	Credits 4
1	आदितः पदपदार्थयोः सम्बन्धान्तरमेव वाच्यवाचकभाव इति वदन्तीतिपर्यन्तो भागः	२०	२०	१
2	यत्तु “ज्ञाने पदानां शक्तिः” इत्यारभ्य क्रोडपत्रसमाप्तिपर्यन्तो भागः	२०	२०	१
3	अथ वृत्त्यनुपस्थितस्यापि इत्यारभ्य सामान्यखण्डान्तो भागः	१५	१०	१
4	विशेषकाण्डे आकाशपदशक्तिविचारः धेनुपदशक्तिविचारश्च	१५	१०	१
Course Outcome	• पदपदार्थसम्बन्धज्ञानम् • धेन्वादिपदानां शक्तिज्ञानम्			
References:	१. शक्तिवादः, सुदर्शनाचार्यकृत-आदर्शव्याख्यासहितः, खेमराज-प्रकाशनम्,बोम्बे, १९१४।			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Navya Nyaya	Hours	60
Paper Name	4	Credits	4
Paper Code	CC-5.3.9		

प्रशस्तपादभाष्यम्

Course Objectives Student Teachers will be able to	• वैशेषिकदर्शनस्य तद्भाष्य-टीकादीनां परिचयः			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	प्रशस्तपादभाष्यम् (न्यायकन्दलीसहितम्)	Marks 70	Hours 60	Credits 4
1	मङ्गलाचरणात् उद्देश्यप्रकरणान्तम्	२०	२०	१
2	पदार्थसाधर्म्य-वैधर्म्यप्रकरणात् पृथिवीनिरूपणान्तम्	२०	२०	१
3	जलतेजोवायुनिरूपणान्तम्	१५	१०	१
4	सृष्टिसंहारनिरूपणप्रकरणान्तम्	१५	१०	१
Course Outcome	• वैशेषिकदर्शने प्रतिपादितसिद्धान्तज्ञानम्, प्रतिपादनशैली, भाष्य-व्याख्यातृणां ज्ञानम्			
References:	१. प्रशस्तपादाचार्यरचित-प्रशस्तपादभाष्यम्, सम्पादकः श्री दुर्गाधर झा, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयः, वाराणसी, १९९७।			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Ramanuj Vedant	Hours	60
Paper Name	श्रीभाष्यम् (तृतीयोऽध्यायः सम्पूर्णः)	Credits	4
Paper No.	2	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	• उपायभूतोपासनविषया चिन्ता भवेत्। • उपासनारम्भाभ्यर्हितोपायः , प्राप्यवस्तुव्यतिरिक्तवैतृष्ण्यम् , प्राप्यतृष्णा च भवेत्। • जीवस्य लोकान्तरेषु संचरन्तः, जाग्रतः, स्वपतः, सुषुप्तस्य मूर्च्छितश्च दोषाः भवेत्। • परस्य ब्रह्मणः दोषरहिततायाः, कल्याणगुणाकरत्वस्य भवेत्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	तृतीयाध्यायस्य प्रथमपादस्य अधिकरणषट्कम् द्वितीयपादस्य अधिकरणषट्कम्	20	20	1
2	तृतीयाध्यायस्य तृतीयपादस्य त्रयोदशाधिकरणानि	15	10	1
3	तृतीयाध्यायस्य तृतीयपादस्य अवशिष्ट अधिकरणानि	15	10	1
4	तृतीयाध्यायस्य चतुर्थपादस्य पञ्चदशाधिकरणानि	20	20	1
Course Outcome	• उपायभूतोपासनविषया चिन्ता भविष्यति। • उपासनारम्भाभ्यर्हितोपायः , प्राप्यवस्तुव्यतिरिक्तवैतृष्ण्यम् , प्राप्यतृष्णा च भविष्यति। • जीवस्य लोकान्तरेषु संचरन्तः, जाग्रतः, स्वपतः, सुषुप्तस्य मूर्च्छितश्च दोषाः भविष्यति। • परस्य ब्रह्मणः दोषरहिततायाः, कल्याणगुणाकरत्वस्य प्रतिपादनं भविष्यति।			
References:	• Academy Of Sanskrit Research , Melkote			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Ramanuj Vedant	Hours	60
Paper Name	वेदार्थसङ्ग्रहः	Credits	4
Paper No.	3	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	• पूर्वपक्षिणां साररूपेण पक्षनिरूपणं भवेत्। • शरीरशरीरिभावेन जगतः ब्रह्मात्मत्वव्यवस्थापनं भवेत्। • वेदान्तवाक्यानाम् इतरविशेषव्यावृत्तिपरत्वानुपपत्तिव्यवस्थापनं भवेत्। • अद्वैतमतस्य सप्तविध-अनुपपत्त्या निवर्तनं भवेत्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	मङ्गलाचरणतः शब्दस्य निर्विशेषत्वसाधकत्वपर्यन्तो भागः	20	20	1
2	शास्त्रस्य प्रत्यक्षबाधकत्वपर्यन्तो भागः	15	10	1
3	भगवतः विचित्रैश्वर्यकत्वपर्यन्तो भागः	15	10	1
4	व्योमातीतवादनिरासपर्यन्तो भागः	20	20	1
Course Outcome	• पूर्वपक्षिणां साररूपेण पक्षनिरूपणं भविष्यति। • शरीरशरीरिभावेन जगतः ब्रह्मात्मत्वव्यवस्थापनं भविष्यति। • वेदान्तवाक्यानाम् इतरविशेषव्यावृत्तिपरत्वानुपपत्तिव्यवस्थापनं भविष्यति। • अद्वैतमतस्य सप्तविध-अनुपपत्त्या निवर्तनं भविष्यति।			
References:	• Academy Of Sanskrit Research , Melkote			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Ramanuj Vedant	Hours	60
Paper Name	तत्त्वमुक्ताकलापः	Credits	4
Paper No.	4	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	• पञ्चीकरणप्रक्रियायाः स्वरूपज्ञानं भवेत्। • सर्वकारणकारणः परमपुरुषः एव भवेत्। • अनेकेन्द्रियाणां समर्थनं भवेत्। • कालस्य स्वरूपज्ञानं भवेत्।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	जडद्रव्यसरे मङ्गलाचरणतः पञ्चीकरणप्रक्रियापर्यन्तो भागः	20	20	1
2	जडद्रव्यसरे परमाणुकारणतावादतः निरन्वयविनाशनिरासपर्यन्तो भागः	15	10	1
3	जडद्रव्यसरे कार्यकारणभावसमर्थतः इन्द्रियनानात्वपर्यन्तो भागः	15	10	1
4	जडद्रव्यसरे शब्दग्रहणप्रकारतः कालनिरूपणपर्यन्तो भागः	20	20	1
Course Outcome	• पञ्चीकरणप्रक्रियायाः स्वरूपज्ञानं भविष्यति। • सर्वकारणकारणः परमपुरुषः एव भविष्यति। • अनेकेन्द्रियाणां समर्थनं भविष्यति। • कालस्य स्वरूपज्ञानं भविष्यति।			
References:	• Academy Of Sanskrit Research , Melkote			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	धर्मशास्त्रम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 02	Credits	4
Paper Code	-		

निर्णयसिन्धुः, तृतीयपरिच्छेदपूर्वार्धः

Course Objectives Student Teachers will be able to	- गर्भाधानादिसंस्कारज्ञाने सति मानवजीवने तेषां महत्त्वं तथा च सामान्यधर्मज्ञानबोधसम्पादनम् । - मूर्तिप्रतिष्ठाजीर्णोद्धारसुचीकर्मादिविषयबोधसम्पादनम् ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः शिशुलक्षणं यावत्			1
2	अष्टौ वर्षे ब्राह्मणादीनाम् उपनयनमित्यारभ्य ज्येष्ठमासनिर्णयं यावत्			1
3	वेधादिदशदोषाः इत्यारभ्य द्विरात्रगमननिर्णयं यावत्			1
4	तत्र मासपक्षादिविचारः इत्यारभ्य कलिवर्ज्यानि इत्यावत्			1
Course Outcome	- गर्भाधानादिसंस्कारज्ञाने सति मानवजीवने तेषां महत्त्वं तथा च सामान्यधर्मज्ञानबोधसम्पादनम् । - मूर्तिप्रतिष्ठाजीर्णोद्धारसुचीकर्मादिविषयबोधसम्पादनम् ।			
References:	4.			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	धर्मशास्त्रम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 03	Credits	4
Paper Code	-		

शिवलालभट्टविरचितः व्यवहारमयूखः

Course Objectives Student Teachers will be able to	• ग्रन्थभेदेन व्यवहारनैपुण्यसाधनम् । • सामान्यव्यवहारे लेख्य-भक्ति-साक्षी-दीव्य-देश-काल-स्त्रीधन-ऋणादान-वेतनादान-स्त्रीपुं धर्मादिविषयाणां सविशेषबोधसम्पादनम् ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः घटविधिः इत्यन्तं यावत्			1
2	अग्निविधिः इत्यारभ्य दत्तकप्रकरणान्तं यावत्			1
3	पुत्रदानप्रतिग्रहविधिः इत्यारभ्य निक्षयः इत्यन्तं यावत्			1
4	अस्वामिविक्रयः इत्यारभ्य ग्रन्थान्तं यावत्			1
Course Outcome	• ग्रन्थभेदेन व्यवहारनैपुण्यसाधनम् । • सामान्यव्यवहारे लेख्य-भक्ति-साक्षी-दीव्य-देश-काल-स्त्रीधन-ऋणादान-वेतनादान-स्त्रीपुं-धर्मादिविषयाणां सविशेषबोधसम्पादनम् ।			
References:	4.			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	धर्मशास्त्रम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 04	Credits	4
Paper Code	-		

गौतमधर्मसूत्रम्, प्रथमद्वितीयप्रश्नौ

Course Objectives Student Teachers will be able to	धर्मसूत्रमाध्यमेन गुरुवन्दन-ब्रह्मचारिनियमविवाहो.....गर्भाधानादिविषयाणां जीवनसम्बद्धविषयाणां बोधाचरणम् ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमप्रश्नः, १ तः ४ अध्यायाः			1
2	प्रथमप्रश्नः, ५ तः ७ अध्यायाः			1
3	प्रथमप्रश्नः, ८ तः ९ अध्यायाः एवं द्वितीयप्रश्नः प्रथमाध्यायः			1
4	द्वितीयप्रश्नः, २ तः ५ अध्यायाः			1
Course Outcome	धर्मसूत्रमाध्यमेन गुरुवन्दन-ब्रह्मचारिनियमविवाहो.....गर्भाधानादिविषयाणां जीवनसम्बद्धविषयाणां बोधाचरणम् ।			
References:				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Sahitya
Semester	03	Marks	70
Subject	धर्मशास्त्रम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05	Credits	4
Paper Code	-		

पाराशरस्मृतिः

Course Objectives Student Teachers will be able to	धर्मोपदेशः गृहस्य धर्माचारः. अशौचनिर्णयः, अनेकविधप्रायश्चित्तम्, द्रव्यशुद्धिः, ..सवोपदेशः, भक्ष्याभक्ष्यविचारः, धर्माधर्मनिर्णयः इत्यादिविषयाणां बोधाचरणम् ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	१ तः ३ अध्यायाः			1
2	४ तः ६ अध्यायाः			1
3	७ तः ९ अध्यायाः			1
4	१० तः १२ अध्यायाः			1
Course Outcome	धर्मोपदेशः गृहस्य धर्माचारः. अशौचनिर्णयः, अनेकविधप्रायश्चित्तम्, द्रव्यशुद्धिः, ..सवोपदेशः, भक्ष्याभक्ष्यविचारः, धर्माधर्मनिर्णयः इत्यादिविषयाणां बोधाचरणम् ।			
References:	4.			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रमः

Effective from Academic Year 2022-23

Program	Acharya 2 nd Year	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Swaminarayan Vedant (J)	Hours	60
Paper Name	2	Credits	4
Paper Code		Paper Number	2

ब्रह्मसूत्रभाष्यरत्नम् (मुक्तानन्दमुनिविरचितम्) तृतीयोऽध्यायः

Course Objectives Student Teachers will be able to	●जीवात्मनः गत्यागत्योः अवबोधः । ●भगवतः पुरुषोत्तमस्य स्वरूपबोधकधर्माणाम् अवगमः । ●ब्रह्मविद्यायाम् अधिकारिणां स्पष्टतया प्रतिपत्तिः ।				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE		Marks	Hours	Credits
1	तृतीयाध्यायस्य प्रथमपादः		२०	२०	१
2	तृतीयाध्यायस्य द्वितीयपादः		१५	१०	१
3	तृतीयाध्यायस्य तृतीयपादः		१५	१०	१
4	तृतीयाध्यायस्य चतुर्थपादः		२०	२०	१
Course Outcome	●नित्यत्वादिधर्मयुक्तस्य जीवस्य गत्यागतेः ज्ञानं स्यात् । ●भगवतः नारायणस्य स्वरूपलक्षणानि अवबुध्यन्ते । ●सर्वाश्रमिणां कृते ब्रह्मविद्याधिकारस्य अवबोधः भवेत् ।				
References:	●ब्रह्मसूत्रभाष्यरत्नम् (श्रीमुक्तानन्दमुनिविरचितम्) प्रकाशकः - संस्कृतसंशोधनसंस्थत् (मेलुकोटे) प्रथमसंस्करणम् - 2016				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Program	Acharya	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Swaminarayan Vedanta (S)	Hours	60
Paper Name	2	Credits	4
Paper Code		Paper No.	2

भद्रेशदासस्वामिविरचितब्रह्मसूत्रस्वामिनारायणभाष्यम् (तृतीयोऽध्यायः)

Course Objectives (Student Teachers will be able to)		- श्रुतिस्मृतिप्रदर्शितसिद्धान्ताः सोहापोहं स्पष्टीभवेयुः दृढीभवेयुश्च। - नूतनदर्शनदृष्ट्या तर्कप्रस्थानस्य अस्य ग्रन्थस्य ज्ञानं प्राप्येत। - अस्मिन् साधनाध्याये अक्षरब्रह्मसत्पुरुषे आत्मबुद्धिः, दृढाप्रीतिः, धर्मज्ञानादिसद्गुणप्राप्तिः इत्यादिवैदिकसाधनानाम् अध्ययनं भवेत्। - ब्रह्मरूपो भूत्वा परब्रह्मभक्तिः कर्तव्या इति साधनराजः इति सिद्धान्तः स्पष्टीभवेत्।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	तृतीयाध्यायस्य प्रथमपादः	२०	२०	१
2	तृतीयाध्यायस्य द्वितीयपादः	१५	१०	१
3	तृतीयाध्यायस्य तृतीयपादः	१५	१०	१
4	तृतीयाध्यायस्य चतुर्थपादः	२०	२०	१
Course Outcomes		- श्रुतिस्मृतिप्रदर्शितसिद्धान्ताः सोहापोहं स्पष्टीभविष्यन्ति दृढीभविष्यन्ति च। - नूतनदर्शनदृष्ट्या तर्कप्रस्थानस्य अस्य ग्रन्थस्य ज्ञानं प्राप्स्यते। - अस्मिन् साधनाध्याये अक्षरब्रह्मसत्पुरुषे आत्मबुद्धिः, दृढाप्रीतिः, धर्मज्ञानादिसद्गुणप्राप्तिः इत्यादिवैदिकसाधनानाम् अध्ययनं भविष्यति। - ब्रह्मरूपो भूत्वा परब्रह्मभक्तिः कर्तव्या इति साधनराजः इति सिद्धान्तः स्पष्टीभविष्यति।		
Reference:		भद्रेशदासस्वामिविरचितब्रह्मसूत्रस्वामिनारायणभाष्यम्		

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Program	Acharya 2 nd Year	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Swaminarayan Vedant (J)	Hours	60
Paper Name	3	Credits	4
Paper Code		Paper Number	3

सत्संगिजीवनम् - प्रकरणम् - 4

(मुक्तानन्दमुनिकृतवटपत्तनशास्त्रार्थः) हेतुटीकासमेतः - ३४ तः ३८ अध्यायाः

Course Objectives Student Teachers will be able to	●भगवतः नारायणस्य अवतारमाहात्म्यावबोधः । ●भगवतः श्रीहरेः नामसंकीर्तनस्य माहात्म्यावगमः । ●भगवत्स्वरूपस्य असाधारणलक्षणानां प्रतिपत्तिः ।				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	३४, ३५ अध्यायद्वयम्	२०	२०	१	
2	३६ अध्यायः	१५	१०	१	
3	३७ अध्यायः	१५	१०	१	
4	३८ अध्यायः	२०	२०	१	
Course Outcome	●भगवदवतारमाहात्म्यं सम्यक्तया अवगन्तुं शक्यते । ●भगवन्नामसंकीर्तनस्य माहात्म्यं याथातथ्येन अवबुध्यते । ●भगवतः असाधारणलक्षणानि सरलतया ज्ञायन्ते ।				
References:	●सत्संगिजीवनम् (शतानन्दमुनिप्रणीतम्) - प्रकरणम् - 4 - मुक्तानन्दमुनिकृतवटपत्तनशास्त्रार्थः (हेतुटीकासमेतः) - शुकानन्दस्वामीविरचितः - प्रकाशकः - श्रीस्वामिनारायणमंदिरम्, सारंगपुरम् - प्रथमसंस्करणम् - 1983				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Program	Acharya	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Swaminarayan Vedanta (S)	Hours	60
Paper Name	3	Credits	4
Paper Code		Paper No.	3

स्वामिनारायणसिद्धान्तसुधा (मङ्गलधारातः प्रमाणधारापर्यन्तम्)

Course Objectives (Student Teachers will be able to)	- अक्षरपुरुषोत्तमदर्शननिरूपकवादग्रन्थस्य अध्ययनं भवेत्। - परब्रह्मस्वामिनारायणप्रबोधितः अक्षरपुरुषोत्तमसिद्धान्तः प्रस्थानचतुष्टयशास्त्रसन्दर्भानुसारं स्फुटं प्राप्येत। - स्थानचतुष्टयशास्त्रेषु उल्लिखितम् अक्षरब्रह्मनिरूपणं कारिकाभिः समासेन लभेत। - अक्षरब्रह्मधारा, परब्रह्मधारा, प्रमाणधारा इत्यादिप्रकरणेषु अक्षरपुरुषोत्तममहिमा सप्रपञ्चम् अवगन्तुं शक्येत।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	मङ्गलधारा, अक्षरब्रह्मधारा (२.१४ पर्यन्तम्)	२०	२०	१
2	अक्षरब्रह्मधारा (२.१५ तः धारान्तपर्यन्तम्)	१५	१०	१
3	परब्रह्मधारा	१५	१०	१
4	प्रमाणधारा	२०	२०	१
Course Outcomes	- अक्षरपुरुषोत्तमदर्शननिरूपकवादग्रन्थस्य अध्ययनं भविष्यति। - परब्रह्मस्वामिनारायणप्रबोधितः अक्षरपुरुषोत्तमसिद्धान्तः प्रस्थानचतुष्टयशास्त्रसन्दर्भानुसारं स्फुटं प्राप्स्यते। - स्थानचतुष्टयशास्त्रेषु उल्लिखितम् अक्षरब्रह्मनिरूपणं कारिकाभिः समासेन लप्स्यते। - अक्षरब्रह्मधारा, परब्रह्मधारा, प्रमाणधारा इत्यादिप्रकरणेषु अक्षरपुरुषोत्तममहिमा सप्रपञ्चम्			
Reference:	स्वामिनारायणसिद्धान्तसुधा(परब्रह्मस्वामिनारायणप्रबोधितम् 'अक्षरपुरुषोत्तमदर्शनम्')			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Program	Acharya 2 nd Year	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Swaminarayan Vedant (J)	Hours	60
Paper Name	4	Credits	4
Paper Code		Paper Number	4

शिक्षापत्री (अर्थदीपिकाटीकासहिता) ९३ तः १५६ श्लोकपर्यन्ता

Course Objectives Student Teachers will be able to	●सरलतया धर्मज्ञानवैराग्यभक्तीनां स्वरूपावबोधः । ●स्वामिनारायणसम्प्रदायस्थाचार्याणां विशेषधर्माणाम् अवगमः । ●गृहस्थसत्संगिभिः पालनीयानां विशेषधर्माणां परिचयः ।				
COURSE CONTENT/SYLLABUS					
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits	
1	९३ तः १०६ श्लोकपर्यन्तम्	२०	२०	१	
2	१०७ तः १२२ श्लोकपर्यन्तम्	१५	१०	१	
3	१२३ तः १३४ श्लोकपर्यन्तम्	१५	१०	१	
4	१३५ तः १५६ श्लोकपर्यन्तम्	२०	२०	१	
Course Outcome	●धर्मज्ञानवैराग्यभक्तीनां स्वरूपम्, जीवेश्वरयोः स्वरूपञ्च यथावत् अवबुध्यते । ●सम्प्रदायस्थाचार्यैः पालनीयानां विशेषधर्माणाम् अवबोधः भवेत् । ●तदाचार्यपत्नीनां कृते पाल्यमानानां विशेषधर्माणां सरलतया ज्ञानं स्यात् । ●गृहस्थैः पालनीयाः विशेषधर्माः स्पष्टतया अवगन्तुं शक्यन्ते ।				
References:	●शिक्षापत्री (अर्थदीपिकाटीकासहिता) - शतानन्दमुनिप्रणीता प्रकाशकः - श्रीस्वामिनारायणसाहित्यप्रकाशनमन्दिरम्, गांधीनगरम् प्रथमसंस्करणम् - 2012				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम**

Effective from Academic Year 2022-23

Program	Acharya	Name of Faculty	Darshan
Semester	3	Marks	70
Subject	Swaminarayan Vedanta (S)	Hours	60
Paper Name	4	Credits	4
Paper Code		Paper No.	4

प्रमाणरत्नाकरः, १-४ मञ्जूषा:

Course Objectives (Student Teachers will be able to)		- स्वामिनारायणदर्शनाभ्यन्तरविषयाणां स्पष्टता भवेत्। - प्रमाणमीमांसा, तत्त्वपञ्चकमीमांसा, अक्षरब्रह्मगुणातीतगुरुपरम्परा इत्यादिविषयाः सुस्पष्टाः भवेरन्।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रथमद्वितीये मञ्जूषे	२०	२०	१
2	तृतीय मञ्जूषा	१५	१०	१
3	चतुर्थमञ्जूषायां मूर्तिवामहस्त- प्रामाण्यपर्यन्तम्	१५	१०	१
4	चतुर्थमञ्जूषायां मुख्यमन्दिरे ब्रह्मपरब्रह्म..... इत्यारभ्य मञ्जूषासमाप्तिपर्यन्तम्	२०	२०	१
Course Outcomes		- स्वामिनारायणदर्शनाभ्यन्तरविषयाणां स्पष्टता भविष्यति। - प्रमाणमीमांसा, तत्त्वपञ्चकमीमांसा, अक्षरब्रह्मगुणातीतगुरुपरम्परा इत्यादिविषयाः सुस्पष्टाः भविष्यन्ति।		
Reference:		श्रुतिप्रकाशदासस्वामिविरचितप्रमाणरत्नाकरः		

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	
Semester	03	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	60
Paper Name	बृहत्संहिता (वास्तुविद्याध्यायतःपुंस्त्रीसमायोगाध्यायपर्यन्तम्)	Credits	4
Paper No.	02		

Course Objectives Student Teachers will be able to	• वास्तुशास्त्रे गृहप्रमाणज्ञानम् • शुभाशुभवृक्षज्ञानार्थम् • भूमौ जलज्ञानार्थम् • वृक्षायुर्वेदस्य ज्ञानार्थम् • देवालयस्य प्रमाणज्ञानार्थम् • प्रतिमालक्षणज्ञानार्थम्			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	वास्तुविद्याध्यायतःदकार्गलाध्यायपर्यन्तम्	20	16	01
2	वृक्षायुर्वेदाध्यायतःपुरुषलक्षणाध्यायपर्यन्तम्	20	16	01
3	पञ्चमहापुरुषलक्षणाध्यायतःस्त्रीलक्षणाध्यायपर्यन्तम्	15	14	01
4	वस्त्रच्छेदनलक्षणाध्यायतःपुंस्त्रीसमायोगाध्यायपर्यन्तम्	15	14	01
Course Outcome	अनेन पाठ्यक्रमेण छात्रैः वास्तुशास्त्रे गृहप्रमाणज्ञानं, षोडशगृहलक्षणज्ञानं, भूमिशोधनं, शल्योद्धारज्ञानं, वृक्षायुर्वेदस्य सङ्क्षिप्तज्ञानं, वृक्षवशात्भूमौ जलज्ञानं, देवालयनिर्माणविधिः, मूर्तिनिर्माणस्य नियमानां ज्ञानं तथा च वराहमिहिरमतेन पुंस्त्रीणां शरीरस्य शुभाशुभस्य लक्षणज्ञानं, शय्यानिर्माणे प्रमुखतथ्यानां ज्ञानं करिष्यते			
References:	1. बृहत्संहिता, अच्युतानन्द झा, चौखम्भा साहित्य प्रकाशन वाराणसी 2. बृहत्संहिता, भट्टोत्पलटीका, नागेन्द्र पाण्डेय,प्रकाशन विभाग, संपूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय वाराणसी 3. बृहत्संहिता, डा. सुरकान्त झा, चौखम्भा संस्कृत सीरीज वाराणसी			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	
Semester	03	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	60
Paper Name	बृहज्जातकम् (प्रारम्भतःद्विग्रहयोगाध्यायपर्यन्तम्)	Credits	4
Paper No.	03		

Course Objectives Student Teachers will be able to	- वराहमिहिरमते ग्रहराशीनां स्वरूपज्ञानार्थम् - अष्टकवर्गसाधनार्थम् - विभिन्नयोगानां ज्ञानार्थम्			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतःनिषेकाध्यायपर्यन्तम्	20	16	01
2	सूतकाध्यायतःदशान्तर्दशाध्यायपर्यन्तम्	20	16	01
3	अष्टकवर्गाध्यायतःराजयोगाध्यायपर्यन्तम्	15	14	01
4	नाभसयोगाध्यायतःद्विग्रहयोगाध्यायपर्यन्तम्	15	14	01
Course Outcome	- वराहमिहिरमते विस्तृतरूपेण ग्रहराशीनां स्वभावज्ञानं करिष्यते - ग्रहाणां महादशान्तर्दशायां शुभाशुभस्य फलस्य ज्ञानं करिष्यते। - भावबलज्ञानार्थं अष्टकवर्गज्ञानं करिष्यते। - विभिन्नराजयोगादीनां ज्ञानं करिष्यते।			
References:	- वृहज्जातकम्, केदारदत्तजोशी, मोतीलालवनारसी दास प्रकाशन - वृहज्जातकम्, डा. रामचन्द्रपाठक, चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी - वृहज्जातकम्, डा. सत्येन्द्र मिश्र , चौखम्भा सुरभारती वाराणसी			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	
Semester	03	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	60
Paper Name	बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम् प्रारम्भतःयोगाध्यायपर्यन्तमदशाध्यायश्च	Credits	4
Paper Code	04		

Course Objectives Student Teachers will be able to	• सृष्टिवर्णनज्ञानार्थम् • अरिष्टज्ञानार्थम् • ग्रहाणां बलज्ञानार्थम्			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतःअरिष्टभङ्गाध्यायपर्यन्तम्	20	16	01
2	भावविवेचनाध्यायतःव्ययभावफलाध्यायपर्यन्तम्	20	16	01
3	भावाधीशफलाध्यायतःइष्टकष्टविवेचनाध्यायपर्यन्तम्	15	14	01
4	आरूढपदाध्यायतःयोगाध्यायपर्यन्तमदशाध्यायश्च	15	14	01
Course Outcome	अनेनपाठ्यक्रमेणछात्रैःपाराशरमतेसृष्टिवर्णनस्यज्ञानम्, अरिष्टयोगानांज्ञानं, ग्रहाणांभावविवेचनंदृष्टिविवेचनञ्चकरिष्यते। अनेनछात्रैःस्पष्टबलनिर्णयपूर्वकंमारकज्ञानंविस्तृतरूपेणकर्तुंशक्यते।			
References:	1. बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम्, पं देवचन्द्र झा , चौखम्भा प्रकाशन वाराणसी 2. बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम्,डा. सत्येन्द्र मिश्र, चौखम्भा कृष्णदास अकादमी वाराणसी 3. बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम्, पं. सीताराम झा , मास्टर खेलाडेलाल संकटा प्रकाशन			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	
Semester	03	Marks	70
Subject	Falit Jyotish	Hours	60
Paper Name	मुहूर्तगणपति: (प्रारम्भतःविवाहसंस्कारपर्यन्तम्)	Credits	4
Paper No.	05		

Course Objectives Student Teachers will be able to	• तिथिनक्षत्रसम्बन्धितमुहूर्तानां ज्ञानार्थम् • विभिन्नव्यवहारिकमुहूर्तानां ज्ञानार्थम् • विभिन्नसंस्काराणां मुहूर्तज्ञानार्थम्			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतःकरणप्रकरणपर्यन्तम्	20	16	01
2	चन्द्रताराबलप्रकरणतःलग्नप्रकरणपर्यन्तम्	20	16	01
3	नूतनाम्बरालङ्कारप्रकरणतःगोचरप्रकरणपर्यन्तम्	15	14	01
4	संस्कारप्रकरणंविवाहप्रकरणञ्च	15	14	01
Course Outcome	• तिथिनक्षत्रसम्बन्धितमुहूर्तानां ज्ञानं करिष्यते • लग्नसम्बन्धितमुहूर्तानां ज्ञानं करिष्यते • विभिनासंस्काराणां मुहूर्तज्ञानं करिष्यते			
References:	1. मुहूर्तगणपति, डा. मुरलीधर चतुर्वेदी , मोतीलाल बनारसीदास प्रकाशन			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Ved-Vedang
Semester	03	Marks	70
Subject	वास्तुशास्त्रम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 02	Credits	4
Paper Code	-		

प्रासादमण्डनम् (१ तः ४ अध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	- अस्य प्रश्नपत्रस्य पठनेन छात्रः देवालयनिर्माणार्थं दिक्साधनं ज्ञास्यति । - देवालयनिर्माणे तोरणादिज्ञानं प्राप्स्यति । - सूक्ष्मतया निर्माणसम्बद्धान् सर्वान् पक्षान् ज्ञास्यति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रासादमण्डनम्, प्रथमोऽध्यायः	15	14	1
2	प्रासादमण्डनम्, द्वितीयोऽध्यायः	15	14	1
3	प्रासादमण्डनम्, तृतीयोऽध्यायः	20	16	1
4	प्रासादमण्डनम्, चतुर्थोऽध्यायः	20	16	1
Course Outcome	- अस्य प्रश्नपत्रस्य पठनेन छात्रः देवालयनिर्माणार्थं दिक्साधनं ज्ञास्यति । - देवालयनिर्माणे तोरणादिज्ञानं प्राप्स्यति । - सूक्ष्मतया निर्माणसम्बद्धान् सर्वान् पक्षान् ज्ञास्यति ।			
References:				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Ved-Vedang
Semester	03	Marks	70
Subject	वास्तुशास्त्रम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 03	Credits	4
Paper Code	-		

मयमतम् (१९ तः २८ अध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	- अस्य प्रश्नपत्रस्य पठनेन छात्रः मयमतानुसारेण चतुश्शालादीनां लक्षणं ज्ञास्यति । - कुण्डवधानज्ञानं प्राप्स्यति । - तोरणादिस्थापनज्ञानं प्राप्स्यति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	मयमतम्, १९ तः २३ अध्यायाः	20	16	1
2	२४ एवं २५ अध्यायौ	20	16	1
3	२६ अध्यायः	15	14	1
4	२७ एवं २८ अध्यायौ	15	14	1
Course Outcome	- अस्य प्रश्नपत्रस्य पठनेन छात्रः मयमतानुसारेण चतुश्शालादीनां लक्षणं ज्ञास्यति । - कुण्डवधानज्ञानं प्राप्स्यति । - तोरणादिस्थापनज्ञानं प्राप्स्यति ।			
References:				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Ved-Vedang
Semester	03	Marks	70
Subject	वास्तुशास्त्रम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 04	Credits	4
Paper Code	-		

समराङ्गणसूत्रधारः (५६ तः ६४ अध्यायाः)

Course Objectives Student Teachers will be able to	- अस्य प्रश्नपत्रस्य अध्ययनेन छात्रः देवालयस्य पीठलक्षणज्ञानं प्राप्स्यति । - सर्वतोभद्रादिगृहाणां लक्षणं ज्ञास्यति । - रुचकादिगृहाणां ज्ञानं प्राप्स्यति ।			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	समराङ्गणसूत्रधारः, ५६ एवं ५७ अध्यायौ	20	16	1
2	५८ तः ६० अध्यायाः	20	16	1
3	६१ एवं ६२ अध्यायौ	15	14	1
4	६३ एवं ६४ अध्यायौ	15	14	1
Course Outcome	- अस्य प्रश्नपत्रस्य अध्ययनेन छात्रः देवालयस्य पीठलक्षणज्ञानं प्राप्स्यति । - सर्वतोभद्रादिगृहाणां लक्षणं ज्ञास्यति । - रुचकादिगृहाणां ज्ञानं प्राप्स्यति ।			
References:				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Veda-Vedang
Semester	03	Marks	70
Subject	पौरोहित्यम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 02	Credits	4
Paper Code	-		

कर्मकाण्डप्रदीपः (दशकर्मपद्धतिः)

Course Objectives Student Teachers will be able to		- दशकर्मपद्धतौ परिभाषापूर्वकं विविधसंकारेषु कर्मकाण्डीयनिर्णयान् जानीयुः । - मण्डपमातृकागौर्यादिमातृपूजनपूर्वकम् अर्कविवाहपर्यन्तान् संकारान् संपादयेयुः ।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	कर्मकाण्डप्रदीपः, परिभाषाप्रकरणम्	20	16	1
2	संस्कारप्रकरणं प्रारम्भतः मण्डपदेवतापूजनं यावत्	15	14	1
3	संस्कारप्रकरणं गौर्यादिमातृपूजनतः समावर्तनप्रयोगं यावत्	20	16	1
4	संस्कारप्रकरणं विवाहसंस्कारतः समाप्तिं यावत् (अर्कविवाहं यावत्)	15	14	1
Course Outcome		- दशकर्मपद्धतौ परिभाषापूर्वकं विविधसंकारेषु कर्मकाण्डीयनिर्णयान् जानीयुः । - मण्डपमातृकागौर्यादिमातृपूजनपूर्वकम् अर्कविवाहपर्यन्तान् संकारान् संपादयेयुः ।		
References:				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Veda-Vedang
Semester	03	Marks	70
Subject	पौरोहित्यम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 03	Credits	4
Paper Code	-		

संस्कारदीपकः

Course Objectives Student Teachers will be able to		संस्कारपरिभाषापूर्वकं क्रमशः गर्भादानादिविवाहान्तषोडशसंस्काराणां विधिबोधः ।		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	संस्कारोपोद्धाततः चतुर्थीकर्म सूत्रव्याख्यां यावत्	20	16	1
2	गर्भाधानसूत्रव्याख्यातः उपनयनसूत्रव्याख्यां यावत्	15	14	1
3	वेदारम्भसमावर्तनसूत्रव्याख्यातः कन्यादानप्रयोगं यावत्	20	16	1
4	विवाहहोमप्रयोगतः चतुर्थीकर्मप्रयोगं यावत्	15	14	1
Course Outcome		संस्कारपरिभाषापूर्वकं क्रमशः गर्भादानादिविवाहान्तषोडशसंस्काराणां विधिबोधः ।		
References:				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Veda-Vedang
Semester	03	Marks	70
Subject	पौरोहित्यम्	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 04	Credits	4
Paper Code	-		

पूर्वकमलाकरः (नियतांशः)

Course Objectives Student Teachers will be able to		●		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	प्रारम्भतः वस्त्रस्नानं यावत्	20	16	1
2	वापीकूपतडागयागतः कुण्डविचारं यावत्	20	16	1
3	भङ्गलिङ्गविचारतः द्वारवतीचक्रं यावत्	15	14	1
4	प्रासादादिलिङ्गमूर्तिप्रतिष्ठाप्रयोगतः शिवन्यासं यावत्	15	14	1
Course Outcome		●		
References:				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रमः**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya		Name of Faculty	Darshana
Semester	3		Marks	70
Subject	Sarvadarshan		Hours	60
Paper Name	श्रीमद्भगवद्गीता (अष्टादशाध्यायौ) शाङ्करभाष्यसहिता		Credits	4
Paper No.	2		Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to				
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	अष्टादशे 1-18 श्लोकाः	२०	१६	१
2	अष्टादशे 19-40 श्लोकाः	१५	१४	१
3	अष्टादशे 41-58 श्लोकाः	१५	१४	१
4	अष्टादशे 59-78 श्लोकाः	२०	१६	१
Course Outcome				
References:				

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रमः**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Darshana
Semester	3	Marks	70
Subject	Sarvadarshana	Hours	60
Paper Name	न्यायसूत्रम् - वात्स्यायनभाष्यम् (प्रथमाध्यायस्य प्रथममाह्निकम्)	Credits	4
Paper No.	3	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	- न्यायसूत्राणां भाष्यसहितं परिचयात्मकज्ञानार्थम् - न्यायदर्शनरीत्या षोडशपदार्थानां तत्त्वज्ञानेन मोक्षप्राप्तिप्रक्रियायाः ज्ञानार्थम् - प्रमाणैः विषयस्य प्रतिपादनस्य पद्धतिज्ञानार्थम्			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	आरम्भतः त्रिसूत्रीभाष्यपर्यन्तम्	२०	१६	१
2	इन्द्रियार्थसन्निकर्षोत्पत्तेत्यारभ्य प्रवृत्तिजनितोऽर्थः फलमिति यावत्	२०	१६	१
3	दुःखलक्षणमारभ्य अभ्युपगमसिद्धान्तं यावत्	१५	१४	१
4	अथावयवाः इत्यारभ्य प्रथमाह्निकं यावत्	१५	१४	१
Course Outcome	- न्यायसूत्राणां भाष्यसहितं परिचयात्मकं ज्ञानं भवति । - न्यायदर्शनरीत्या षोडशपदार्थानां तत्त्वज्ञानेन कथं मोक्षप्राप्तिर्भवतीति ज्ञायते । - प्रमाणैः कथं विषयस्य प्रतिपादनं करणीयम् इति ज्ञायते ।			
References:	- न्यायदर्शनम्, सम्पादक-ठाकुर उदय नारायण सिंह, चौखम्बा संस्कृत प्रतिष्ठान, दिल्ली - न्यायसूत्रम्, सम्पादक- डॉ महेश झा, चौखम्बा संस्कृत सीरीज ऑफिस, वाराणसी - न्यायदर्शनम्, सम्पादक-आचार्य दुण्डीराज शास्त्री, चौखम्बा संस्कृत भवन, वाराणसी			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रमः**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	Darshana
Semester	3	Marks	70
Subject	Sarvadarshan	Hours	60
Paper Name	सर्वदर्शनसङ्ग्रहः (चार्वाक-बौद्ध-आर्हतदर्शनानि)	Credits	4
Paper No.	4	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	● भारतीयदर्शनेषु नास्तिकशिरोमणिदर्शनस्य चिन्तनहेतवे। ● भारतीयसमाजे चिन्तनस्वतन्त्रतायाः विकासविज्ञानहेतवे। ● बौद्ध-जैनदर्शनयोः सिद्धान्तानाम् अवगमनाय			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	सर्वदर्शनसङ्ग्रहे चार्वाकदर्शनम्	२०	१६	१
2	सर्वदर्शनसङ्ग्रहे बौद्ध-दर्शनम् (सामान्यखण्डनं यावत्)	२०	१६	१
3	सर्वदर्शनसङ्ग्रहे बौद्ध-दर्शनम्	१५	१४	१
4	सर्वदर्शनसङ्ग्रहे आर्हतदर्शनम्	१५	१४	१
Course Outcome	● नास्तिकदर्शनेषु शिरोमणिभूतस्य चार्वाकदर्शनस्य तत्त्वमीमांसायाः ज्ञानं भवति । ● बौद्धदर्शनस्य स्याद्वादादीनां प्रमुखसिद्धान्तानां ज्ञानं भवति, अथ च तस्य भेदानामपि परिज्ञानं जायते । ● जैनदर्शनस्य पदार्थमीमांसायाः, आचार्याणां च ज्ञानं भवति ।			
References:	1. सर्वदर्शनसंग्रह, व्याख्याकार-प्रो. उमाशङ्कर शर्मा “ऋषि”, चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी 2. Sarva Darsana Samgraha of Madhavacarya, AUTHOR: E.B. COWELL AND A.E. GOUGH, PARIMAL PUBLICATION PVT. LTD, New Delhi 3. सर्वदर्शनसंग्रह (संस्कृत एवम् हिन्दी अनुवाद), अनुवादक – पण्डित उदय नारायण सिंह, खेमराज श्रीकृष्णदास प्रकाशन, मुम्बै 4. सर्वदर्शनसङ्ग्रहः, डॉ. माधव जनार्दन रटाटे, भारतीय विद्या प्रकाशन, वाराणसी			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL**आचार्य(M.A.)पाठ्यक्रमः**

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya	Name of Faculty	
Semester	03	Marks	70
Subject	Sarvadarshana	Hours	
Paper Name	विष्णुतत्त्वविनिर्णयः (मध्वाचार्यरचितः)	Credits	
Paper No.	05	Paper Code	

Course Objectives Student Teachers will be able to	- कर्णाटके सविशेषतया प्रसिद्धस्य माध्वदर्शनस्य बोधेनराज्यान्तरेषु विकसितायाः परम्परायाः ज्ञानहेतवे - दर्शनेषु वैष्णवपरम्परायाःविकासबोधहेतवे - मध्वदर्शनस्य सिद्धान्तज्ञानाय			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	विष्णुतत्त्वविनिर्णये प्रथमपरिच्छेदे एकात्म्यनिन्दापर्यन्तम्	१५	१४	१
2	विष्णुतत्त्वविनिर्णये प्रथमपरिच्छेदस्यावशिष्टो भागः	२०	१६	१
3	विष्णुतत्त्वविनिर्णये द्वितीयपरिच्छेदः	२०	१६	१
4	विष्णुतत्त्वविनिर्णये तृतीयपरिच्छेदः	१५	१४	१
Course Outcome	- कर्णाटके सविशेषतया प्रसिद्धस्य माध्वदर्शनस्य बोधेन राज्यान्तरेषु विकसितायाः परम्परायाः ज्ञानं भवति। - दर्शनेषु वैष्णवपरम्परायाः विकासः कथं समजायत इति बोधः भवति। - मध्वदर्शनस्य सिद्धान्तज्ञानं भवति।			
References:	1. आनन्दतीर्थभगवत्पादाचार्य (मध्वाचार्य)विरचितः विष्णुतत्त्वविनिर्णयः With English translation by Prof.K.T.Pandurangi Dvait Vedanta Studies And research foundation, Bangalore 1991			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Darshan
Semester	03	Marks	70
Subject	अद्वैतवेदान्तः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 02	Credits	4
Paper Code	-		

ब्रह्मसूत्रशाङ्करभाष्यम् (द्वितीयाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ)

Course Objectives Student Teachers will be able to	●			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	स्मृत्यधिकरणात् आरम्भणाधिकरणं यावत्	20	16	1
2	इतरव्यपदेशाधिकरणात् सर्वधर्मोपपत्त्यधिकरणं यावत्	15	14	1
3	रचनानुपपत्त्यधिकरणात् समुदायाधिकरणं यावत्	20	16	1
4	अभावाधिकरणात् उत्पत्त्यसम्भवाधिकरणं यावत्	15	14	1
Course Outcome	●			
References:	5.			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Darshan
Semester	03	Marks	70
Subject	अद्वैतवेदान्तः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 03	Credits	4
Paper Code	-		

चित्सुखी आदितः तमसः भावपदार्थनिरूपणपर्यन्तो भागः (तत्त्वप्रदीपिका)

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	मङ्गलाचरणतः स्वप्रकाशनिरूपणे पूर्वपक्षं यावत्	20	16	1
2	स्वप्रकाशनिरूपणे उत्तरपक्षतः आत्मनः संवित्-निरूपणं यावत्	20	16	1
3	तमो निरूपणे पूर्वपक्षं यावत्	15	14	1
4	तमो निरूपणे उत्तरपक्षं यावत्	15	14	1
Course Outcome	•			
References:	5.			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Darshan
Semester	03	Marks	70
Subject	अद्वैतवेदान्तः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 04	Credits	4
Paper Code	-		

भामती (आदितः जिज्ञासाधिकरणपर्यन्ता)

Course Objectives Student Teachers will be able to	•			
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	आरम्भतः "कोऽयमध्यासो नाम" इति पर्यन्तो भागः	20	16	1
2	अध्यासलक्षणादारभ्य अध्यासभाष्यान्तो भागः	15	14	1
3	जिज्ञासाधिकरणे आरम्भतः "तस्मात् किमपि वक्तव्यं यदनन्तरं ब्रह्मजिज्ञासोपदिश्यते" इति पर्यन्तो भागः	20	16	1
4	नित्याऽनित्यवस्तुविवेकनिरूपणात् जिज्ञासाधिकरणान्तो भागः	15	14	1
Course Outcome	•			
References:	8.			

SHREE SOMNATH SANSKRIT UNIVERSITY-VERAVAL

आचार्य (M.A.) पाठ्यक्रम

Effective from Academic Year 2022-23

Programme	Acharya-1	Name of Faculty	Darshan
Semester	03	Marks	70
Subject	अद्वैतवेदान्तः	Hours	60
Paper Name	प्रश्नपत्रम् - 05	Credits	4
Paper Code	-		

विवेकचूडामणिः (आदितः १०७ श्लोकाः यावत्)

Course Objectives Student Teachers will be able to		•		
COURSE CONTENT/SYLLABUS				
UNIT	TITLE	Marks	Hours	Credits
1	मङ्गलाचरणतः ३२ श्लोकाः यावत्	20	16	1
2	३३ तः ५२ श्लोकाः यावत्	15	14	1
3	५३ तः ८८ श्लोकाः यावत्	20	16	1
4	८९ तः १०७ श्लोकाः यावत्	15	14	1
Course Outcome		•		
References:		1.		